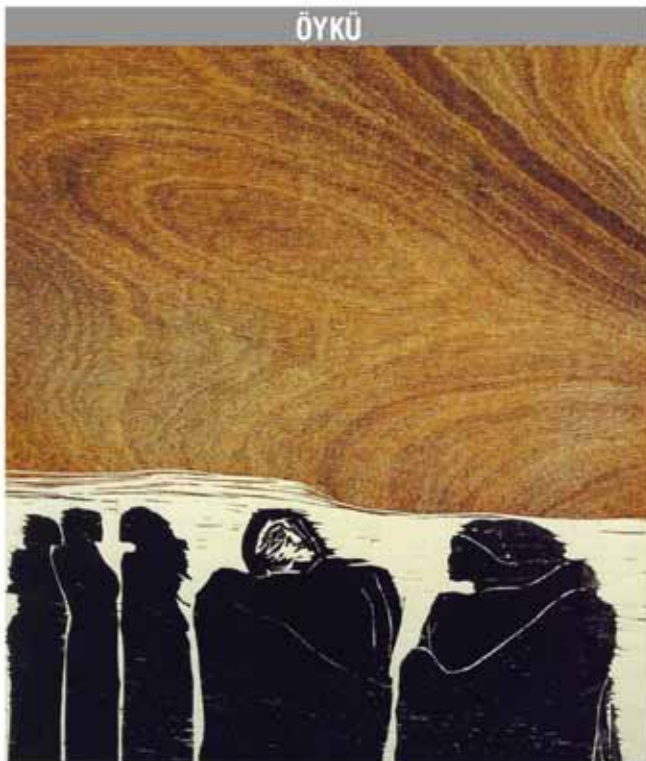

OSMAN ŞAHİN

SONUNCU İZ

ÖYKÜ

Osman Şahin
SONUNCU İZ

Can Yayınları: 1594
Türk Edebiyatı: 458

© Osman Şahin, 2006
© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2006

1. basım: Ocak 2007
3. basım: Mart 2008

Yayına Hazırlayan: Faruk Duman

Kapak Tasarımı: Erkal Yavi
Kapak Düzeni: Semih Özcan
Dizgi: Gelengül Çakır
Düzeltili: Nurten Sönmezcan

Kapak Baskı: Çetin Ofset
İç Baskı ve Cilt: Eko Matbaası

ISBN 978-975-07-0702-5

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33

<http://www.canyayinlari.com>

e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Osman Şahin
SONUNCU İZ

ÖYKÜ

CAN YAYINLARI

**OSMAN ŞAHİN'İN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
ÖTEKİ KİTAPLARI**

GENİŞ BİR NEHRİN AKIŞI: YAŞAR KEMAL / *deneme*
KIRMIZI YEL-ACENTA MİRZA / *öykü*
MAHŞER / 1998 Yunus Nadi Öykü Ödülü
ÖLÜM OYUNLARI / 2003 Yunus Nadi Öykü Ödülü
AĞIZ İÇİNDE DİL GİBİ-ACI DUMAN / *öykü*

Osman Şahin, 1940'ta Mersin'in Aslanköy ilçesinde doğdu. Dicle Köy Enstitüsü'nü, Gazi Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi Bölümü'nü bitirdi. Doğu, Güneydoğu, Malatya, İzmit, İstanbul liselerinde spor öğretmenliği yaptı. 12 Eylül 1980'den sonra sürgün edilerek res'en emekli edildi. Bir eleştiri yazısı yüzünden bir buçuk yıl hapis yattı. *Kırmızı Yel* ile TRT 1970 Öykü Büyük Ödülü'nü, *Ağız İçinde Dil Gibi* ile 1980 Nevzat Üstün Öykü Ödülü'nü, *Selam Ateşleri* ile 1992 Ömer Seyfettin Öykü Ödülü'nü, ve 1993 yılı Sait Faik Hikâye Armağanı'nı, *Mahşer* ile 1998, *Ölüm Oyunları* ile 2003 Yunus Nadi Öykü Ödülleri'ni kazandı. 1979 9. Uluslararası Ankara Film Festivali'nde, sinemamıza yaptığı katkılardan ötürü Aziz Nesin Emek Ödülü ile, 1999 36. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde Yaşam Boyu Altın Portakal Onur Ödülü ile onurlandırıldı. 1999 yılında Truva Kültür ve Folklor Derneği'nce Anadolu folklorunu yapıtlarında ustaca işlediği için yılın edebiyat ödülü ile onurlandırıldı. *Kırmızı Yel*, *Den Röde Winden* (1984) adıyla İsveç'te, birçok öyküsü Polonya, Macar, Alman, Fransız, Hollanda dillerine çevrilerek yayınlandı. Yazarın on üç öyküsü *Tales From Taurus* adıyla İngilizce yayınlandı. *Kayalara Vurmuş Suretin* öyküsü Mersin Devlet Opera ve Balesi'nce Kraliçe Aba adıyla baleye uyarlandı. Yazarın bugüne dek yirmi iki öyküsü filme alındı, bu filmlerin bazılarının senaryolarını kendisi yazdı. Filmler yurtiçi ve yurtdışı film festivallerinde sinemamıza otuzdan fazla ödül kazandırdı.

Tomris'e, Buket'e ve
torunum İlke'ye...

İÇİNDEKİLER

Sonuncu İz.....	11
Kar Avcısı.....	24
Maharık	35
Lusik (Birinci Başlangıç).....	72
Fatma (İkinci Başlangıç)	90
Seyyit.....	100
İsmil.....	109
Klarnetçi.....	119
Acı Kahve.....	146
Çatal Islık.....	172

SONUNCU İZ

*“Kim var idi
biz burada yoğuken.”*

Karacaoğlan

Evvelki gün nerede, dn nerede, bugün neredeyim? Yaşadığım iklim, yürüdüğüm yol her an değişiyor. Yola çıktığım gün, koyak ileri sıcaktan atır atır yanar, geceleri ateşböcekleri kıvılcımlar gibi uuşurdu. Gmleğim terden sırtıma yapışırdı. Bugün ise bir yükseklik soğuması içindeyim. Kalın dik yakalı yn kazağımı giymeme karşın, Bolkar poyrazlarının uştc serinliği vuruyor yüzüme.

Adımlarım günlerden beri Bolkar yolunda. Ne evremde havayı nota çizgileri gibi kesen telgraf telleri, ne direkler, ne de uzağımda dikkatini ekebileceğim bir insan var. Günlerdir kendi glgemden başka yol arkadaşım, sesimden başka ses yok. Uzun, hızlı akan dere-leri geçerek, bitmez tükenmez yokuşları çıkarak, sisleri, bulutları yarararak, kayalıkları arkadan, yandan dola-narak yaptığım bir yolculuk bu. İlk günler adımlarım bastığı yolla barışıktı. Küçücük, kalem pille çalışan radyomdan müzik dinleyebiliyordum. Ama yüksekliklere çıkınca radyo sesleri çekmez oldu. Bu yüzden zamanla bağlantım koptu. Takvimli kol saatim de olmasa, gün doğumuyla, gün batımından ibaret saya-

cağım günü.

En son insanı, iki gün önce Dümbelek Düzü çıkışında görmüştüm. Kısık gözlü, yanık yüzlü genç bir çobandı. Sürü güdüyordu. Çatallaşmış sesiyle benden cigara istemişti. Gözleri koyu yeşildi, şaşılacak denli koyu yeşil. Aylardır makas görmemiş, yağlı, uzun, siyah saçları yün başlığının altından yanlara taşmıştı. Son kuşu da yine oralarda bir yerde görmüştüm; boz tüylüydü, dağlara doğru uçuyordu. Kabukları dökülmüş, çok yaşlı bir de ardıc ağacı vardı. Kurumuş, gölgesini yitirmişti. Yine de mola vermiş, bir süre soluklanmıştım altında. Gövdesi delik deşikti. Boğum boğum kökleriyle kayalığın yüzüne sıkıca yapışmış, kökleri ile sarp kayalığı baskı altına almıştı.

Bugün yolculuğumun dördüncü günü. Herkesten çok uzaktayım. Üç bin metreyi aşan yüksekliğin etkisiyle kulaklarım çınlıyor. İki yanımda yükseliveren dik bir yamacın arasındayım. Buzul artığı, paramparça olmuş, keskin, pütürlü taşlarla kaplı yılan eğrisi yol, kopuk kopuk, bir kayboluyor, bir ortaya çıkıyor. Birbirine benzeyen tepelerin arasında, yolumu kaybetme, kaybolma düşüncesi de için için yokluyor beni.

Bolkarlara beni davet eden kimse yok. Aslında oralarda insan da yok. İki hafta önce, harita mühendisi arkadaşımın, “Yürümeyi seviyorsan, Bolkarlara doğru yürü! Oralarda göremediğini göreceksin, şaşırtıcı, ‘izler’ bulacaksın; insana ait ‘son izler’,” sözü üzerine, düşünmüş, taşınmış, kendimi hazır bulunca çıkmıştım yola. Amacım henüz ne olduğunu bilmediğim “son izler”i görmektir, hem de kentin ağır, boğucu ortamından uzaklaşarak, bir yerlere gidiyor olmaktır. Ruhum dinlenir, çocukluğumdaki gibi serin yaz gecelerinde dağ yatisında kalır, birkaç gün yıldızlı göğü görürdüm. Bu amaçla sık sık molalar vererek, akşamları bir kuytuda, uyku tulumunun içinde kıvrılarak, uyuyarak, güneşin uyanışıyla uyanarak, çanta sırtta yaptığım bir yolcu-

luktu bu.

Ne ki durmadan yürüdüğüm, her gün biraz daha, Bolkarlara yaklaştığım halde, ne dağların görünümü değişmişti, ne insana ait olduğu söylenen “son izler”i görebilmiştim. Ne denli yürürsem yürüyeyim, Bolkarlar hep aynı uzaklıktaydı. Çevremde bir tek işaret, bir tek ağaç olmadığı için uzaklıkları kestirebilmem güçleşiyordu. Yılgınlığa kapılmam söz konusu değildi ama. Mühendis arkadaşımın sözünü ettiği “son izler”i buluncaya değin kararlıyım yürümeye. İnatçılığımı “son izler”e bağlamış olmam apayrı bir dayanıklılık ve sabır veriyordu bana.

Dik yamaçların arasındaki kıvrımlı, taşlık yokuşu çıkınca, bir kaya çölü çıktı karşıma. Boz renkli kaya çölü, lastik tabanlı ayakkabılarımın altında tapur tupur ses çıkarıyor. Zenci saçı gibi birbirine girmiş, keçeleşmiş, taşların yüzüne sıkıca yapışmış dikenli kevenler arasında yola benzer bir iz yok. Küçücük, pembe yaban karanfiller, keven dikenlerinin sivriliğini yumuşatmak istermiş gibi açmışlar. Tek tük sarı çiçekli bodur sığırkuyruğu otları, haşin, sert kaya çölünün ortasında bir düş gibi.

Yürüdükçe güneşin gökteki yoluna göre gölgem önüme düşüyor. Adımlarım benden kaçır gibi oluyor. Eski bir Yörük mezarlığından geçiyor yolum. Ölüm ve yaşam orada yan yana.

Mevsimi hiç tanımayan, yaşamın terk ettiği yaban bir yerdeyim şimdi. Her yan keskin, pütürlü taşlarla dolu. Kalın bir sessizlik, yoğun bir boşluk. Boşluğun kendi içimde yarattığı apayrı boşluk da cabası. Bilmediğim bir sınırdan geçmiş, bilmediğim bir ülkeye ayak basmış gibiyim. Gökyüzü cam gibi kırıptısız, dağlar çıplak. Güneş ışığı da. Her şeyin ilki burdaymış gibi ilk görüş duyularımın tazeliğiyle doluyor bakışlarım.

Sınırsız kar ve buz ülkesi Bolkarlar sonunda karşımda. Soğuk ışıklarla kaplı dorukların üstündeki

göğün görünümü, bir kutup göğünden farksız. Yeterince yere işleyecek canı kalmamış güneşin çiğ sarı ölü mü var orada. Buzul yüklü doruklar, göğün sınırını yukarı doğru itmiş iyice. Güneşin yüksekliği de olmasa, göğün orada sona erdiğini sanacağım neredeyse.

Sessizlik sürüyor. Hiçbir şeyin sesi yok. Sessizlikle ilgili her şey buraya toplanmış, her yana sinmiş, her şey bu sessizliğin yüzüne dönüşmüş. Öyle ki, içimin seslerini bile ezen, yok eden bir sessizlik bu. En küçük titreşime duyarlı bu sessizlikte alıp verdiğim solukların katlanarak büyüdüğünü, kayalıklarda yankı yaptığını duyuyorum. Kadife kanatlı bir baykuş uçuşu bile gürültü yapabilir burada.

Günler önce yola çıktığımda, çevrem dizboyu otlarla kaplıydı. Otlar çiçek açma yarışı içindeydi. Renkli arılar, kelebekler uçuşur, karıncalar yürür, çekirgeler sıçrarlardı. Otlar arasına gerilmiş örümcek ağları ipeksi ışıltıda parlardı. Şimdi ne kıpırtı, ne böcek var. Böcek olmayınca örümcek ağları da yok. Her yanda donuk bir uyku hali. Dünyanın dışına çıkmış gibiyim. Buzlu karın altında aylarca kaldıktan sonra, ilk kez güneşle tanışan toprağın, yarı şaşkın uyuşukluğu var. Toprak yeterince dondan kurtarabilmiş değil kendini. Güneş batınca toprak soğuyor, köklerin alışverişi duruyor. Güneş doğunca toprak tekrar ısınıyor, köklerin alışverişi başlıyor. Günde iki kez çözülüp donan bir başkalaşıma ayak uydurarak yaşamını sürdürmeye çalışan yosun artığı otlar dışında yeşerti yok. Volkan artığı lavlar misali kısır ve sessiz her şey. Toprağın yüzüne yapışmış, toprağın yüzüyle bir görünen, şişman, tombul yapraklı kaya yosunları küçücük birer nem ve su deposu gibi. Birbirlerine o denli girmiş çoğalmışlar ki, birbirlerine sürtünerek, birbirlerine yaslanarak ısınmaya çalışan bir görünümleri var.

Bir yandan taşlarla kaplı tepelerin arasında yürüyorum, bir yandan sağa sola bakarak, harita mühendisi

arkadaşımın sözünü ettiği “son izler”i görmeye çalışıyorum. Yok. Yürüdüğüm yer, doğal eğrileri, biçimleri izleyen bir yer. Sağımdaki kayalığın ucu, sivri bir yırtığa, bir dağ kırılmasına benziyor. Dökme demir gibi keskin, sert kayalar, dönemeçlerle süren bu yerin sonunda bir göl çıkıyor karşıma. El ayak değmemiş, kenarları otlanmamış, şaşkıncu bir göl bu. Top sahası büyüklüğünde, ağzı göğe bakan, kıpırtısız gölün nereden kaynakıldığı, nereye aktığı belirsiz. En küçük devnim, kıpırtı yok yüzünde. Eriyen kar sularıyla oluşmuş, su olmayı henüz becerememiş, mavileşememiş, güneş ışıklarının üstünde oyunlar oynadığı, parıltılı ışıklar saçtığı renksiz bir göl bu.

Gölü görünce kurumuş dudaklarım susadığımı anımsattı bana. İndirdim çantamı yere. Eğilerek içmeye koyuldum suyu. O denli soğuktu ki, içtiğim birkaç yudum su hançeremi dondurdu, soluğumu kesti sanki. Günlerdir su değmeyen bedenim ağır ter kokuyordu. Yalnız olduğumdan, günlerdir başkaları tarafından görülme duygumu az çok yitirdiğimden anadan doğma soyunup girdim gölün içine. Girmemle çıkmam bir oldu. İstenç dışı bir “ah” sesi çıktı ağızımdan. Dondurucu suda dişlerim takırdadı. Giyindim, sırtladım çantamı. Göl suyuna yukarıdan bakan, tepenin sivrisine doğru yürümeye başladım. Yamaçlar o denli dikti ki ancak sağa sola kıvrılarak, zikzaklar çizerek tırmanabildim. Çakmaktaşı gibi keskin, sivri taşlar, yüzlerce yıllık yataklarında, rahatsız edilmişler gibi tabanlarımla altından kayıyor, adımlarımı geriletmeye çalışıyorlardı. İnatçı, küçük adımlarla üstesinden gelebildim yokuşun. Tepeye ulaştığımda dizlerim birer ağrı topundan farksızdı. O ara öğle olmuş, yorulan gölgem ayaklarımın dibine çekilmişti.

Tepede durarak, geride bıraktığım derin koyağa çevirdim yüzümü. Ne koyağı görebildim, ne gölü. Ben tepeye tırmanırken, yoğun bir sis çökmüş, koyağın

tabanı ile gölün yüzünü örtmüştü. Güneş ışığını emen, ağır ağır beyazlaşan bir sisti bu.

Tam karşımdaki Bolkar'ın üstündeki gökyüzü alabildiğine mavileşiyor, mavilik orada derinleşiyordu. Gümüşümsü dorukların, donmuş buz şelalesinin ala karlı görünümü, dorukların birbirlerine olan uyumu olağanüstüydü. Kayalıklar, büyük, dinsel tapınaklar kadar sessizdi. Doruklarla, buzul şelalesi bir düş dağından farksızdı. Günler süren yolculuğumun ödülü bu olsa gerekti. Sevincimden dizüstü çöküp yalvaracaktım az kalsın. O denli temiz bir hava vardı ki, bu havayı ilk kez ciğerlerime çektiğime bahse girebilirim. Bu eşsiz görünüm karşısında içimin yavaş yavaş arındığını, duygularımın hafiflediğini hissettim. İçimde gömülü kalan kendi sesime kavuşma, ses çıkarma isteğim canlandı. Günlerdir beni kısıkcına alan yoğun sessizliğe karşı bağırdım:

“Heeeyy, dağlaaar!..”

Nasıl olsa sesime karşı duracak kimse yoktu. Tekrar bağırdım. Doruklardan gözümü alarak sağıma solu ma bakınmaya başladım. Az ileride kuru taş yığınları ilişti gözüme. Üst üste konulmuş, dizilmiş, harçsız, sıvasız, insan boyu yüksekliğinde, kubbemsi, kara taş yığınlarıydı onlar. Bir değil, iki değildi, sayıları pek çoktu. İnsan eliyle yığıldıkları, birer insan habercisi oldukları belliydi. Yığınları görünce, harita mühendisi arkadaşımın ısrarla sözünü ettiği, “sonuncu izler” geldi usuma. “Sonuncu izler” bu yığınlar olsa gerekti.

Çevrelerinde döne döne incelemeye başladım yığınları. Taşların diziminde bir özen, bir ustalık yoktu. Geniş, yassı taşların üst üste konulmasıyla oluşturulmuş, kaba yığınlardı bunlar. Yeşilimsi, yağmur lekeli, siyaha çalan yosunla kaplıydı dış yüzleri. Eskiydiler. Görünüşlerinde eski zamanların uzunluğu var gibiydi. Zaman dışı kalmış, hayaletimsi yığınlara benziyorlardı.

Keskin, pütürlü taşlardan birinin yüzüne, çoban simgesi sayılan çift boynuzlu bir koçbaşı ile, kepenek resmi çizilmişti. Bir başka taşın soğuk, esmer yüzünde anlaşılmaz, garip harf dizimleri vardı. Paslanmış çan eskileri, yassı dilimli, iki perli, yanları keskin ok temrenleri, tomar tomar at kuyruğu kılları sokulmuştu taş aralarına. At kuyruğu kıllarından oluşan tomarlardan birini elime alıp sıkınca, tozlaşmışlarını gördüm.

Tepenin sivrisinde, birbirlerinden habersiz, gizli, sessiz, gözcülere benzeyen bu yığınlar da neyin nesiydiler? Hangi dönemin dili ve işaretiydiler? Niçin aşağılardaki derin koyağın tabanına değil de, yöreye egemen olan bu tepenin sivrisine yığılmışlardı? Çevreden rahatça görülebilmeleri için mi? Onca yılın karına kışına karşın nasıl ayakta kalabilmişlerdi? Bu nasıl bir bekleme gücüydü?

Ya eski insanların dağ tanrılarına adadıkları birer sunak taşıydılar ya da buralara benim gibi yolu düşen insanlara, yalnız olmadıklarını, eskiden buralarda bir yaşam olduğunu, onların ruhlarının bu yığınlarda yaşadığını anlatmak için yığılmışlardı. Nedeni ne olursa olsun, bu yığınların geçmişinde yoğun bir insanlık vardı. Acaba neydi?

Buna benzer, yanıtını bulamadığım sorular, düşünceler kafamda yoğunlaştıkça, göçebeliğime dair eski anı köklerim uyanmaya başladı içimde. Yörüklük bilincimin bir köşesine pusu kurmuş, garip bir duyarlılıkla irkildim. Soğuk, kuru taşlar gözümde ağır ağır ısınmaya, kara yosunlar açık yeşile dönüşmeye başladılar. Dağıldıkça büyüyen koyaktaki sis bulutunun altında şaşırtıcı gölgeler belirdi. Anlaşılmaz sesler çalmaya başladı kulağıma. Birden hiç de yalnız olmadığımı, beliren gölgelerle birlikte bir şeylerin varlığını duyar gibi oldum. Anlaşılmaz garip sesler geliyor, gölgeler diriliyor, yer değiştiriyordu.

Görüş alanıma giren bir varoluşun şekillenip

cisimleşmeye başladığını duyumsadım. Neler oluyordu? Bir zaman düşmesine mi uğramıştım, yoksa bir başka zaman dilimine mi geçmiştim?

...İşte, işte oradaydılar; tümü hareket halindeydi. Sisle birlikte gelmiş olmalıydılar. Güneş, sisi yenilgiye uğratınca ortaya çıkmışlardı. Hâlâ da gelmeye devam ediyorlar, çoğalıyorlar, koyak içlerinde sağa sola dağılıyorlardı.

Sis bulutu uçup ortalık iyice açılınca, koyak tabanının kıl çadırlarla kaplı olduğunu gördüm. Çadır üstlerinde garip desenli şekiller, çizimler vardı. Gölün üstünde yükselen devasa kayalığın batısındaki çadırların renkleri, gökyüzüne özlem duymuşlar gibi maviydi. Kayalığın doğusundaki çadır renkleri ise, Bolkar karları gibi apaktı. Bazı çadırlar kubbeli, büyüktü. Pek çok çadır ise, çabucak kurulup sökülebilen cinstendi, hafif çadırlardı. Çadır direklerinin uçları, yukarıda ipele sıkıca bağlanmıştı. Rüzgârın şiddetine uyum sağlamaları için çadır ipleri bilerek uzun tutulmuştu.

Değişen yalnızca koyak içleri değildi; her yan canlanmış, bambaşka bir iklime geçmişti. Dağ taş, nemli, ıslak, gür yapraklı, yeşil çalılarla örtülmüştü. Atlar, eşekler yayılıyor, uzun belli koyunlar otluyordu. Tunc-tan bakır ziller, çingiraklar, renkli yün tokalar, renkli nakışlı iplerle süslü develer... Çadır önlerinde ateşler yanıyor, mavi dumanlar göğe ağıyordu. Çocuklar oynuyor; üç etekli, alınları paralarla süslü kadınlar yün eğiyorlar, tahıl dövüyor, süt sağıyorlardı.

Devasa kayalığın önündeki gölün görünümü de değişmiş, mürekkep mavisi bir renge bürünmüştü. Göl kenarları koyu yeşil yosunlar, sazlıklarla kaplıydı. İri, yeşil Toros kurbağalarının sesleri duyuluyordu. Gölün üstündeki kayalığın katları birer kartal oymağıydı. Katlara yuva yapmış kartallar yağlı, parlak, geniş kanatlarıyla süzülerek uçuyorlar, mavi gölün sığ yerine konarak, kanatlarını genişçe açarak çırpınıyor, çimi-

yorlardı. Kanatların çırpınışından köpük içinde kalan göl bir kartal çimeğine dönüşmüştü.

Kartallar suda ıslanan, ağırlaşan kanatlarıyla havalararak, yukarıdaki kayalıklara konuyorlar, iri gagalarıyla, tüylerinin bakımını yapıyorlar, güneşleniyorlardı.

Gölün yüzü kartal yağı ile yağlanmış, mazot dökülmüş gibi olmuştu. Ak çadırlı oba ile mavi çadırlı obanın insanlarına göre bu göl, gökyüzü ile tanrıya yakın olduğu için kutsaldı. Kartal yağı ile yağlanan göl suyunun bazı cilt hastalıklarına, “iktidarsızlığa” iyi geldiğine inanırlardı. Bu yüzden bazı erkekler, geceleri gizlice göle girerek, yıkanır, bedenlerini su ile ovarlardı.

Ak çadırlı obanın kızları, açıklıkta toplanmış, taş üstlerine oturmuşlardı, geniş ağızlı taraklarla saçlarını tarıyorlardı. Renkli kadife fistanlar, işlemeli cepkenler giymişlerdi. Tarakları geyik boynuzu ile kemiktendi. Yağmur suyu ile yıkanmış, kuzgun siyahı, canlı, parlak saçları öylesine gürdü ki, bir at kuyruğu kadar uzundu.

Kızlar, düğüm aralarına renkli boncuklar, minnacık, ortası delik taşlar diziyorlardı saçlarına. İçlerinde en gösterişlisi Borul kızdı. Geniş kalçalı, tombul yüzlü, ağır memeliydi. Alnında bir parlaklık, yanaklarında düzgün bir yumuşaklık vardı. Binek taşlarından birinin üstüne çıkmış, gövdesini öne doğru eğmiş, başını sağa sola sallayarak, balrengi saçlarını savuruyordu. O sıra, gölün batısındaki mavi çadırlı obadan Borul kıza ayna tutmalar, kesik kesik, güçlü ıslık çalmalar başladı.

Derken bir atlı çıktı mavi çadırlı obadan. Giyimi kuşanı gibi yün başlığı da maviydi atlının. Uzun boylu, atmaca burunlu, yumuk gözlü, sarkık bıyıklıydı. Rüzgâr yanığı yüzünde bir kibirlilik vardı. Dondurucu poyrazlardan korunmak için bol kuyruk yağı sürmüştü yüzüne.

Mavi giyitli çoban, ak çadırlı obanın kızlarına doğ-

ru sürdü atını. Mavi Çoban'ın geldiğini gören kızlar kurdelelerini, taraklarını, tokalarını toplayarak, acele obalarına doğru yürüdüler.

Mavi Çoban, kızlara yetişmek için tırısı kaldırdı atını. Arkadaki Borul kıza yetişti. Sesinin tonuna, bakışlarına apayrı bir hayranlık katarak yalvardı:

“Eğer benimle gelersen, kıymetim yüksek olur. Gelmezsen kıymetim düşük olur.”

Borul kız, Çoban'ın yalvarışını duymamış gibi yürümesini sürdürdü. Mavi Çoban ardını bırakmış değildi ama.

“Gölgemin, gölgenle arkadaş olmasını isterim. Üç anadan süt emmiş kuzular kesmek isterim. Etini elma odununda kızartıp yedirmek isterim,” deyince, Borul kız çıkıştı:

“Bu hayallerden vazgeç! Canını kurtarmaya bak! Çünkü benim sözlüm vardır.”

Mavi Çoban şaşırdı:

“Sözlün kimdir? Şimdi nerededir?”

Borul kız,

“Benim sözlüm sıradan biri değildir. Göle girse su dalgaları, ağaca çıksa ağaç sallanır. Yüzüne poyraz değmezse rahat edemez,” diyerek obasına doğru kaçmaya başladı. Mavi Çoban ardından sürdü atını.

O sıra Ak Çadırılı obadan bir atlı çıktı. Ak giyitli, orta boylu, geniş omuzluydu. Tepme keçeden şalvar giymişti. Ayaklarında uçları yukarıya doğru kıvrılmış çizmeler vardı. Ak yünlü kuzu postundan papağı başında kocamandı. Derisi kuruydu. Yanık yüzünde güneşin, poyrazın oluşturduğu çizgilerle, eski kavgalardan kalmış tırtılımsı, derin yara izleri vardı. Yara izleri bir erkek için şeref işareti sayılırdı.

Ak Çoban hışımla geldi. Bakışlarında bir meydan okuyuş vardı. At kuyruğu kılından örülmüş, uçlarına sert düğümler atılmış kırbacını saklattı.

“Sen sözlüm olana sataşarak, şerefimle oynadın.

Vaktin varken kaç buradan! Sığınacak bir yer bul kendine! Yoksa niyetim kötüdür,” diyerek kırbacı Mavi Çoban’a indirdi. Mavi Çoban, kolunu, inen kırbaça siper etti. Karşı saldırıya geçti. Oynadıkları oyun bir haysiyet ve onur oyunuydu. Yuları sağa sola çekerek, atını oynatarak, kırbacı savurdu. İki güçlü çoban hırsla birbirlerine girdiler. Kimin kırbacı kimin üstüne iniyor belirsizdi. Gençliğin, inadın verdiği hızla, vahşi haykırışlar yaparak kapıştılar. Atlar kişniyor, güçlü toynakları taşı toprağı deşiyor, sıçratıyor, gemlerin sıkıldığı ağızları köpük içinde kalıyordu. Çobanlar at üstünde birbirlerine öyle girmişlerdi ki, az sonra ikisi de tek bir bedenmiş gibi düştüler yere. Ala küfürlü, kırbaçlı, tekmeli kavga yerde de sürdü. Soluk soluğa kalmışlardı. Mavi Çoban’ın yüzüne sürdüğü kuyruk yağı, beden ısıyla erimiş, terle, tozla karışmış, vahşi bir görünüm almıştı.

Orta boylu, geniş omuzlu, sağ yanağında tırtılımsı yara izleri olan Ak Çoban, biraz baskın görünüyordu. Mavi Çoban’ı aldı altına. Sağ kolunu tersine kanırıp bükünce kol kırıldı. Mavi Çoban boğuk bir çığlık attı. Yüzü acıdan karıştı. Bıraktı kavgayı. Çöktü yere.

Yenilmişti.

Ak Çoban kalktı ayağa. Ağzı soluk doluydu. Kırbacı dişlerinin arasına aldı. Çizmesinin koncunda sokulu duran ortası perli bıçağı çekti. Yendiği Mavi Çoban’ın atının yelesi ile kuyruk kıllarını kökünden kesti. Kıl yumağını dertop soktu cebine. Bir sıçrayışta bindi atına. İleride otlamakta olan kuzu sürüsünün içine daldı. Attan inmeye gerek bile görmeden eğildi, kuzulardan birini kapıp aldı kucağına. Kara yünlü bir kuzuydu bu. Doğrulttu atın başını. Yendiği Mavi Çoban’ın obasına yukarıdan bakan, sivri tepeye doğru sürdü. Tepeye ulaşınca indi atından. Çalılardan birine bağladı kuzuyu. Kol yenlerini çemredi. Tükürdü avucuna. Girişti işe. Çevredeki taşları toplamaya başladı. Taşları üst üste

yıgıdı. Yığın yüksekliği kendi boyuna gelince bıraktı çalışmayı. Yendiği Mavi Çoban'ın atının yelesi ile kuyruğundan kestiği kıl tomarı cebinden çıkardı. Yığınların arasına soktu. Kuzunun ipini çözdü. Dizüstü yatırdı. Çaldı bıçağı. Kara yazgısını yendiği için kara yünlü kuzuyu kurban etti böylece. Hayvanın boğazından fişkırır taze, sıcak kana dayadı ağzını. Kana kana içti. Taş yığınının üstüne çıkarak, kollarını gururla yanlara açarak, Mavi Çadırılı obaya doğru bağırdı:

“Çobanınızı yendim. Yengim bu taşlar kadar kalıcı, sağlam olsun. Zaman size olan yengimi unutmasın.”

Yere inmeye gerek bile görmeden, yığının üstünden atladı atın sırtına. Kendi obasına doğru sürdü atı.

Bunlar olur biterken, Mavi Çadırılı obanın insanlarında hiçbir tepki olmadı. Ne ses, ne bir hareket... Tepeye taş yığan, yığdıktan sonra kendilerine doğru haykıran Ak Çoban'a bakmakla yetindiler yalnızca. Yenen insana kem gözle bakmak, kem söz söylemek, yengi için yığılan taşlara el sürmek, bozup dağıtmak mertlik anlayışlarına aykırıydı. İki oba için geçerli bir töreydi bu. Yığınlar tepede durduğuça, yenilgilerini anımsayacaklar, hırslanacaklardı. Yenilginin altında kalmamak için bir gün kendi çobanlarının da rakip obanın çobanını döveceğini, sonra aynı tepeye, aynı yengi taşlarını yığacağını bilirlerdi.

Kazananlarla kaybedenlerin yığınları aynı yerdedi. Her yığın kazanılan bir yenginin, sonraki yıllarda anılması, kazanan insan ruhunun o yığınlarda yaşaması demekti.

Kendime geldiğimde, bir zaman çarpmasına yakalanmış gibi olmuştum. Bir titreme, bir üşüme içindeydim. Güçlü, soğuk bir rüzgâr çıkmış, Bolkar dorukları kar tozuyla dumanlanmaya başlamıştı. Bulut akıntıları, yukarıdaki havanın bozacağına işaretti. Derin koyağın tabanına yine gümüşümsü bir sis çökmüş, her şeyi görünmez etmişti. Her şey birden nereye gitmişti? Her

şey başladığı yere mi dönmüştü? Ne çadırlar vardı görünürde, ne sürüler, ne de insanlar... Her şey şimdiki zamana dönüşmüş, taşlar soğumuş, yosunlar kararmıştı.

Ama ben, yitirdiğim zamanı kısa süreliğine de olsa bulup düşlediğim için mutluydum. “Sonuncu iz”lerin gizemi çözülmüştü bana göre.

Daha fazla kalamazdım buralıkta. Az daha oyalanacak olursam, şimşekler gökyüzünü oyun alanına çevirebilir, inanılmaz dolu sağanaklarına yakalanabilirdim.

Çantamı attım sırtıma. Tepenin sivrisinden aşağı, güney yönüne doğru hızla inmeye başladım.

Dönüş başlamıştı.

OSMAN ŞAHİN

SONUNCU İZ

ÖYKÜ

Öykücülükte otuz altıncı yılını kutlayan **Osman Şahin**'in yeni öykü kitabı *Sonuncu İz*'de, yüzlerce yıl öncesinin Bolkarlarının gizemli göçebe yaşamlarına gidecek, büyüleyici Toros kışıyla baş başa kalacaksınız. İlkel kabile gelenekleri içinde, yaşamlarını silah, ölüm ve korku üstüne kuranların, henüz vatandaş bile olamamışların, kavurucu Güneydoğu ortamlarını nasıl bir kan bataklığına dönüştürdüklerini, kıskançlığın felç ettiği, umutsuz aşkıyla kurbanı arasında sıkışmış kalmış bir klarnet ustasının hazin öyküsünü, 1915'te, Doğu Anadolu'da Ermeni köyü Kuçu'da, Rusların kışkırttığı Taşnakçı Ermenilerle Padişaha bağlı yerli Ermeniler arasındaki bölünmeleri, Tenekeci Onnik'in kızı Lusik'in ağzından okuyacak ve asla unutamayacaksınız.

KAPAK RESMİ: MEHMET GÜLER

ISBN 978-975-07-0702-5

9 789750 707025

<http://www.canyayinlari.com>